

Rättsfallssamlingen

Mål C-290/16

Air Berlin plc & Co. Luftverkehrs KG
mot
Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale
Bundesverband eV

(begäran om förhandsavgörande från Bundesgerichtshof)

”Begäran om förhandsavgörande – Transport – Gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i unionen – Förordning (EG) nr 1008/2008 – Bestämmelser om prissättning – Artikel 22.1 – Artikel 23.1 – Information som ska ges när de priser som är tillgängliga för allmänheten offentliggörs – Skyldighet att ange de verkliga beloppen för skatter, avgifter, tilläggsavgifter eller arvoden – Fri prissättning – Fakturering av administrationskostnader om passageraren bokar av en flygning eller uteblir från bokad avgång – Konsumentskydd”

Sammanfattning – Domstolens dom (fjärde avdelningen) av den 6 juli 2017

1. *Transport – Luftfart – Gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i unionen – Förordning nr 1008/2008 – Prissättning – Information som ska ges när de priser som är tillgängliga för allmänheten offentliggörs – Skyldighet att separat från priserna ange de verkliga beloppen som kunderna ska betala för skatter, avgifter tilläggsavgifter och arvoden*

(Europaparlamentets och rådets förordning nr 1008/2008, artikel 23.1 tredje meningen)

2. *Transport – Luftfart – Gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i unionen – Förordning nr 1008/2008 – Prissättning – Fri prissättning – Klausul i de allmänna avtalsvillkor i lufttransportavtal som tillåter fakturering av administrationskostnader om passageraren bokar av en flygning eller uteblir från bokad avgång – Nationell bestämmelse om införlivande av unionsrättsliga konsumentskyddsbestämmelser som kan leda till att en sådan klausul ska ogiltigförklaras – Tillåtet*

(Europaparlamentets och rådets förordning nr 1008/2008, artikel 22.1)

1. Artikel 23.1 tredje meningen i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen ska tolkas så, att lufttrafikföretag separat ska ange de belopp som kunderna ska betala för skatter, flygplatsavgifter samt andra avgifter, tilläggsavgifter och arvoden som omnämns i artikel 23.1 tredje meningen b–d när de offentliggör sina passagerarpriser och de får följaktligen inte ens delvis inkludera dessa komponenter i sina passagerarpriser enligt artikel 23.1 tredje meningen a i samma förordning.

Denna tolkning får stöd av en bedömning av såväl det mål som eftersträvas med de föreskrifter som den aktuella bestämmelsen är en del av som det sammanhang i vilket den ingår. Målet med artikel 23.1 i förordning nr 1008/2008 är att säkerställa, bland annat, information och öppenhet vad gäller priser för lufttrafik från en flygplats som befinner sig på en medlemsstats territorium och

bestämmelsen bidrar följaktligen till att skydda kunder som använder dessa tjänster. Målet att garantera information och öppenhet vad gäller priserna skulle inte uppnås om artikel 23.1 tredje meningen i förordning nr 1008/2008 tolkades så att den ger lufttrafikföretagen möjlighet att välja mellan att antingen inkludera skatter, flygplatsavgifter och andra avgifter, tilläggsavgifter eller arvoden i passagerarpriset, eller ange dessa olika komponenter separat.

En annan tolkning av artikel 23.1 tredje meningen i förordning nr 1008/2008 skulle för övrigt frånta denna bestämmelse all ändamålsenlig verkan. Om de komponenter som anges i artikel 23.1 tredje meningen b–d i förordning nr 1008/2008 delvis inkluderas i passagerarpriset skulle det nämligen leda till att enbart belopp som inte har någon förankring i verkligheten specificeras. Om dessa komponenter fullt ut inkluderas i passagerarpriset skulle följden dessutom bli att det belopp som anges som passagerarpris skulle kunna motsvara det slutliga priset. Skyldigheten att ange det slutliga priset föreskrivs redan i artikel 23.1 andra meningen i den förordningen.

(se punkterna 29–32 och 36 samt punkt 1 i domslutet)

2. Artikel 22.1 i förordning nr 1008/2008 ska tolkas så, att den inte utgör hinder för att tillämpningen av en nationell bestämmelse om införlivande av rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäligen villkor i konsumentavtal kan leda till att en klausul i allmänna avtalsvillkor, enligt vilken en separat administrationsavgift med ett schablonbelopp får tas ut av kunder som inte har utnyttjat sin biljett eller har avbokat sin flygresa ska ogiltigförklaras.

Det rör sig således om ett allmänt direktiv om konsumentskydd, som kan tillämpas inom alla ekonomiska sektorer. Mot den bakgrunden kan det tillåtas att nämnda direktiv inte ska vara tillämpligt på området för sådan lufttrafik som regleras i förordning nr 1008/2008 endast under förutsättning att detta klart föreskrivs i förordningen. En sådan slutsats går inte att dra av vare sig lydelsen av bestämmelsen om fri prissättning i artikel 22 i nämnda förordning nr 1008/2008 eller av övriga bestämmelser i den förordningen, även om direktiv 93/13 redan var i kraft när förordningen antogs.

Inte heller kan man av det mål som eftersträvas med artikel 22.1 i förordning nr 1008/2008 sluta sig till att allmänna konsumentskyddsregler inte skulle gälla lufttransportavtal. Sålunda angavs i femte skälet i rådets förordning (EEG) nr 2409/92 av den 23 juli 1992 om biljettpriser och tariffer för lufttrafik (EGT L 240, 1992, s. 15; svensk specialutgåva, område 7, volym 4, s. 130), vilken upphävdes genom förordning nr 1008/2008, att det var lämpligt att ”den fria prissättningen kompletteras av passande åtgärder till skydd för konsumenternas och branschens intressen”.

Domen av den 18 september 2014, Vueling Airlines (C-487/12, EU:C:2014:2232), kan inte föranleda någon annan slutsats. I den domen fann domstolen att artikel 22.1 i förordning nr 1008/2008 utgör hinder för bestämmelser, såsom de som var aktuella i det fallet, som kräver att lufttrafikföretagen, under alla förhållanden, befordrar passagerarnas incheckade bagage utan att kunna ta ut ett pristillägg för denna befordran. Domstolen har däremot på intet sätt angett att friheten att sätta priser rent allmänt utgör hinder för tillämpningen av alla konsumentskyddsregler.

Det är således inte möjligt att av den domen dra slutsatsen att artikel 22.1 i förordning nr 1008/2008 utgör hinder för tillämpningen av nationell lagstiftning som införlivar de unionsrättsliga bestämmelserna om konsumentskydd, såsom bestämmelserna i direktiv 93/13.

Av det ovan anförda följer att den fria prissättningen för lufttrafik inom unionen, som föreskrivs i artikel 22.1 i förordning nr 1008/2008, inte utgör hinder mot att en sådan nationell lagstiftning tillämpas på klausuler i lufttransportavtal. Motsatt svar skulle medföra att konsumenterna fråntas

rättigheter som de har enligt direktiv 93/13 i fråga om prissättningen på lufttrafik och göra det möjligt för lufttrafikföretagen att, i avsaknad av kontroller, föra in oskäligen villkor rörande priserna i sina avtal med passagerarna.

(se punkterna 44–52 samt punkt 2 i domslutet)